

MONIKA BARWIK

KRAJOWY WYKAZ ZABYTEKÓW

SKRADZIONYCH LUB WYWIEZIONYCH ZA GRANICĘ NIEZGODNIE Z PRAWEM W NOWEJ WERSJI

Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów zakończył tworzenie nowej aplikacji *Krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem*. Powodem modernizacji były m.in. znaczne spowolnienie działania systemu, trudności z przetwarzaniem danych oraz uwagi użytkowników dotyczące wyglądu funkcjonującego w Internecie od lipca 2005 r. wykazu (<https://skradzionezabytki.pl>).

W porównaniu do poprzedniej wersji, zmieniony się m.in.: layout oraz system przeszukiwania zasobu bazy. Nowa aplikacja daje możliwość skorzystania z dwóch sposobów wyszukiwania: uproszczonego i precyzyjnego. Po określeniu kryteriów właściwych dla wybranego sposobu wyszukiwania użytkownik otrzymuje wyniki niemal natychmiast. Zmienił się wygląd raportu będącego wynikiem wyszukiwania. Rezultat wyszukiwania otrzymujemy w formie listy wybranych kart, ale istnieje również możliwość przeglądania wyników w układzie tabeli. Użytkownik może wybrać opcję, która jest dla niego wygodniejsza. Kliknięcie kursorem na numer karty uruchamia jej podgląd, który wyświetla zestawienie wszystkich niepustych pól, do których użytkownik ma uprawnienia. Natomiast kliknięcie na miniaturę zdjęcia uruchamia galerię i pozwala na przeglądanie wszystkich dołączonych do karty zdjęć. Istnieje możliwość wygodnego drukowania lub pobrania w formie dokumentu elektronicznego (PDF) zarówno listy wyników, jak i podglądu karty.

Warto przy tej okazji zwrócić uwagę na podwójną numerację kart. Podstawowym numerem jest nowy numer karty nadawany przez system i zgodny z kolejnością wprowadzania rekordów do bazy. Dla kart powstałych przed modernizacją wykazu zachowana została ich dawna numeracja używana w publikowanych wcześniej, przede wszystkim w czasopiśmie „Cenne, Bezcenne, Utracone”, ale okresowo również na innych łamach, katalogach strat. Katalogi te, służące upowszechnianiu informacji o poszukiwanych zabytkach i dziełach sztuki, były i są tworzone w oparciu o zasoby *Krajowego wykazu*.

Zmienił się sposób rejestracji do systemu; kluczową rolę spełnia w nim adres e-mail użytkownika, na który system po utworzeniu nowego konta wysyła powiadomienie z linkiem do aktywacji konta. Jeśli hasło wygaśnie lub użytkownik je zapomni, można skorzystać z pomocy, klikając na stronie logowania przycisk „zapomniałem hasła” – na podany adres e-mail zostanie wysłany link do ekranu „resetowanie hasła”, gdzie użytkownik może wprowadzić nowe hasło.

Duże zmiany objęły sferę obsługi systemu przez administratorów wykazem. Udogodnienia dotyczą przede wszystkim wprowadzania nowych kart do systemu, co skutkuje oszczędnością czasu i poprawą komfortu pracy z wykazem. Bez zmian pozostały poziomy dostęp do danych.

W swej obecnej formie *Krajowy wykaz* nadal pozostaje narzędziem służącym Policji, Służbie Celnej i Straży Granicznej do prowadzenia poszukiwań i identyfikacji utraconych dóbr kultury. Jako baza ogólnie dostępna daje również innym osobom możliwość sprawdzenia, czy dany przedmiot nie jest poszukiwany, a w konsekwencji w dużej mierze pozwala uniknąć obrotu skradzionymi dobrami kultury. To niezwykle użyteczne narzędzie dla antykwariuszy, domów aukcyjnych i ich klientów – wszystkich uczestników rynku antykwarycznego.

Straty zabytków, w celu ujęcia w wykazie, zgłaszane są do Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony

Strona główna *Krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem*

Zbiorów przez Policję, Służbę Celną, Straż Graniczną, Wojewódzkie Urzędy Ochrony Zabytków i ich delegatury, muzea, a także przez osoby prywatne i instytucje będące właścicielami lub zarządcami zabytków. Warunkiem rejestracji jest wcześniejsze zgłoszenie przestępstwa organom ścigania i dostarczenie kopii tego zgłoszenia oraz danych umożliwiających identyfikację utraconych zabytków (zdjęcia, podstawowe wymiary, opis).

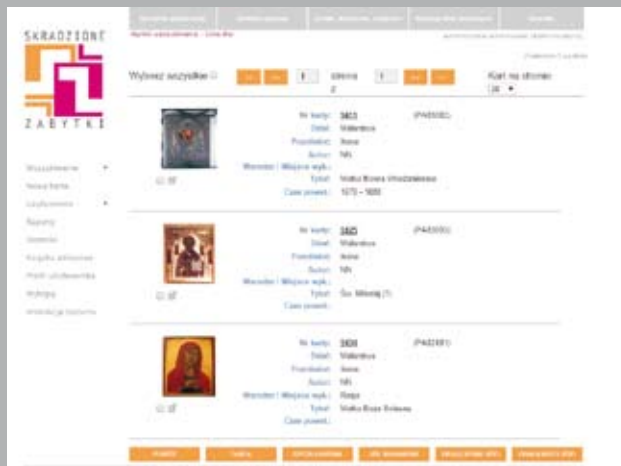
Na podstawie danych zawartych w wykazie można nie tylko ustalić, jakie zabytki są utracone i poszukiwane. Można również wskazać strukturę zagrożonych obiektów i osób, a co za tym idzie – kierować działania prewencyjne do najbardziej zagrożonych miejsc. Straty, jakie ponoszą w wyniku kradzieży właściciele prywatnych kolekcji i obiektów sakralnych, stanowią prawie 70 proc. zawartości katalogu. Największym problemem jest tu słaba dokumentacja opisowa i fotograficzna utraconych przedmiotów. To, czym dysponują właściciele zabytków, jest w wielu przypadkach niewystarczające. Dotyczy to szczególnie prywatnych kolekcjonerów, od których otrzymujemy często jako dokumentację fotograficzną zdjęcia rodzinne, na których poszukiwane zabytki stanowią tylko niewielkie fragmenty fotografii. Niekompletną dokumentację otrzymujemy również z obiektów sakralnych. Dotyczy to w szczególności sytuacji, w których kradzione są niewielkie detale dekoracji rzeźbiarskiej ołtarzy czy ambon, a posiadane fotografie obejmują całe, nierzadko bardzo duże zabytki.

Dobra dokumentacja fotograficzna i opisowa, umożliwiająca precyzyjną i jednoznaczną identyfikację skradzionych zabytków, przekazywana jest najczęściej przez służby ochrony zabytków – wtedy, gdy zabytek miał założoną kartę ewidencyjną bądź gdy kradzież wydarzyła się w muzeum.

By poprawić tę sytuację, powstał program *Bezpieczne zbiory, bezpieczne kolekcje* (<http://www.bezpieczne-zbiory.eu>), który proponuje ujednoczony sposób opisu dzieła sztuki czy wytworu kultury materialnej o wartości estetycznej, historycznej czy naukowej.

Krajowy wykaz zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem zawiera obecnie ponad 10 000 kart. Wśród utraconych zabytków dominuje malarstwo – 3407 pozycji i rzeźba – 1595.

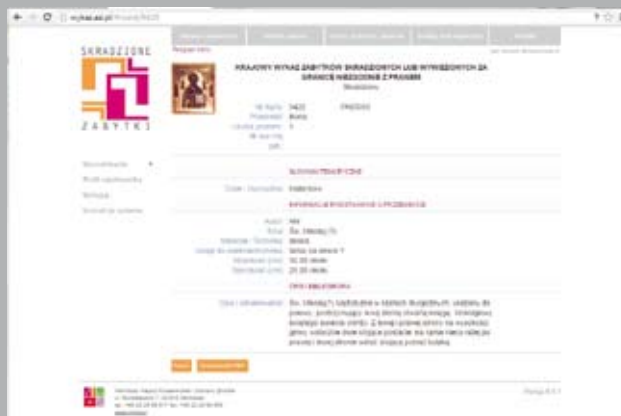
Dzięki informacjom zgromadzonym w *Krajowym wykazie* zidentyfikowano i odzyskano wiele skradzionych zabytków. Co ciekawe, obiekty odnajdują się nawet po wielu latach.

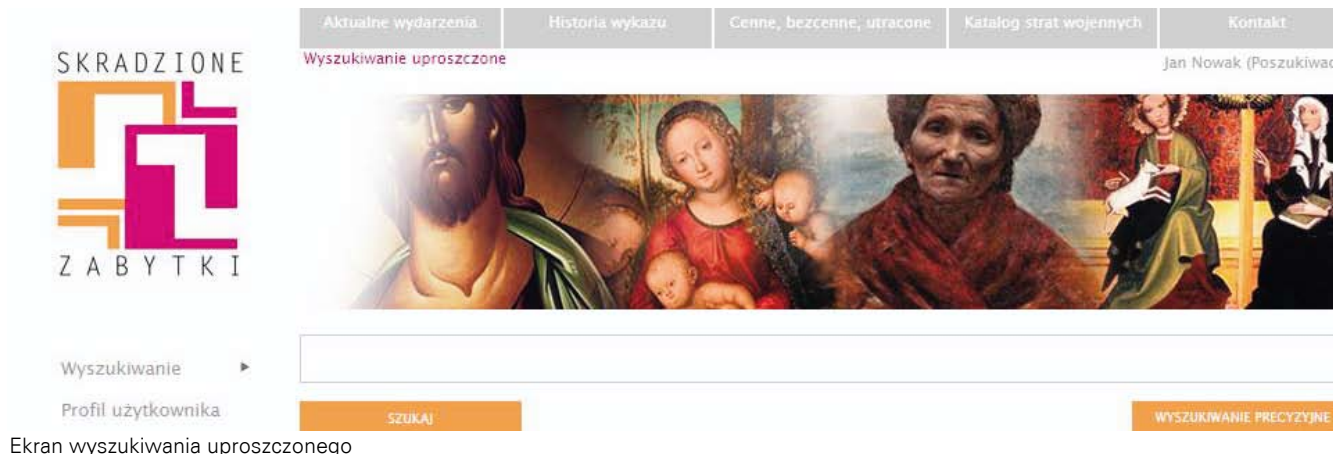
Ekran wyników wyszukiwania w formie listy

Ekran wyników wyszukiwania w formie tabeli

Ekran podglądu karty

Ekran wyszukiwania uproszczonego